

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ Ι (ΨΧ11)

ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΓΚΑΡΗ
ΤΜΗΜΑ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ
e-class: **PSYCH440**

ΑΚΑΔ. ΕΤΟΣ 2024-2025

Μελέτη Ημερολογίου surveyYIK

Σχετικά με τη μελέτη...

Βήμα 3: Εξεπίσεται η εβδομάδα του Ημερολογίου

- 3 έρευνες κάθε μέρα για μια εβδομάδα.
- Κάθε έρευνα παίρνει <30" για να ολοκληρωθεί

Εργασία σχετικά με τη μελέτη *surveyYIK*



Περιεχόμενο της εργασίας

A. Σκοπός της έρευνας *surveyYIK* σχετικά με τα συναισθήματα (έως 200 λέξεις)

B. Μέθοδος.

B.1. Δείγμα της συμβολής κάθε φοιτητή/φοιτήτριας: πόσοι φοιτητές/ριες συμμετείχαν ολοκληρωμένα στην έρευνα για 7 ημέρες, συμπεριλαμβανομένου/ης του φοιτητή-ερευνητή/ας.

Σχολιασμός: εάν παρατηρήθηκαν φοιτητές/τριες που συμμετείχαν στην έρευνα ελλιπώς ή εξέφρασαν απροθυμία ή έλλειψη ενδιαφέροντος (έως 150 λέξεις)

B.2. *Εργαλείο* συλλογής δεδομένων: το surveyYIK app και ενδεικτικά στοιχεία σχετικά με το περιεχόμενό του (έως 100-150 λέξεις)

B.3. *Διαδικασία της έρευνας:* Από την ενεργοποίηση του app, την παραλαβή ειδοποιήσεων (notifications) και την ολοκλήρωση της διαδικασίας συμμετοχής των 7 ημερών (έως 200 λέξεις).

Γ. Προσωπικές εντυπώσεις για την εξέλιξη και ολοκλήρωση της έρευνας, δυσκολίες κατά την υλοποίηση, απρόσμενα εμπόδια, κάποια ενδιαφέροντα μέρη της έρευνας, γενικές παρατηρήσεις και συμπεράσματα (έως 300 λέξεις).

Σχετικά με τη μελέτη...

- ✓ Θα χρειαστεί να γράψετε μία σύντομη εργασία -υποχρεωτική- έως 1000 λέξεις
- ✓ Θα έχετε bonus 2 μονάδες στο γραπτό βαθμό, εφ' όσον είναι τουλάχιστον 5
- ✓ Αναλυτικές πληροφορίες θα λάβετε στο μάθημα
- ✓ Στο e-class θα αναρτηθεί το ppt με οδηγίες για την εφαρμογή της surveyYIK

Εκδοτικά χαρακτηριστικά γραπτής εργασίας

Έκταση: 1000 λέξεις, **Διάστιχο:** 1,5.

Γραμματοσειρά: Calibri, **Μέγεθος χαρακτήρων:**

11

- **Περιθώρια σελίδας:** συνήθη προς κάθε κατεύθυνση (επάνω-κάτω, αριστερά-δεξιά)
- **Εξώφυλλο:** Ονομ/νυμο φοιτητή/ας, Α.Μ., Τμήμα σπουδών, εξάμηνο.

ΠΑΡΑΔΟΣΗ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ:

έως την Τετάρτη 9 Ιανουαρίου 2025.

Π'ΩΣ: Σε συνημμένο αρχείο **word(doc/docx)**

ΤΙΤΛΟΣ ΑΡΧΕΙΟΥ:

ΕΠΩΝΥΜΟ-_ΟΝΟΜΑ_Α.Μ. ΦΟΙΤΗΤΗ

ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ ΜΕ ΕΡΓΑΣΙΑ:

Ηλεκτρονική μέσω **μηνύματος στην e-class**



**ΣΤΑΣΕΙΣ, ΣΤΑΣΕΙΣ ΖΩΗΣ
(ATTITUDES)**

Η ΕΝΝΟΙΑ «ΣΤΑΣΗ»

Η ΔΟΜΗ ΤΗΣ ΣΤΑΣΗΣ

ΠΩΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΥΝΤΑΙ ΟΙ ΣΤΑΣΕΙΣ ΜΑΣ

- ✓ Φαινόμενο Απλής Έκθεσης
- ✓ Εξαρτημένη Αντανακλαστική μάθηση

Στάση (attitude) από το λατινικό aptus=
ικανός, έτοιμος για δράση

ταυτίζεται με την τοποθέτηση, τη νοοτροπία,
την ετοιμότητα για δράση, προδιάθεση για
δράση

Gordon Allport, 1935

- «Εγχειρίδιο Κοινωνικής Ψυχολογίας»: ουσιώδης έννοια της Αμερικανικής Κοινωνικής Ψυχολογίας, στην πειραματική έρευνα και στη θεωρία.
- **Στάση** είναι μια νοητική και νευρολογική κατάσταση ετοιμότητας, οργανωμένη μέσα από την εμπειρία που ασκεί κατευθυντήρια ή δυναμική επιρροή στην αντίδραση του ατόμου σε όλα τα αντι-κείμενα και καταστάσεις με τα οποία σχετίζεται.

M. Rokeach, 1968

Είναι ένα αρκετά σταθερό σύνολο οργανωμένων απόψεων προς αντικείμενα, πρόσωπα και καταστάσεις, το οποίο προδιαθέτει μόνιμα το άτομο να ενεργήσει με έναν συγκεκριμένο τρόπο.

Σύστημα πεποιθήσεων (belief system)

Οι στάσεις συνυπάρχουν στο Σύστημα Πεποιθήσεων του ατόμου (belief system) μαζί με Γνώμες, Πίστεις, Αξίες και Ιδεολογίες: σύνολα απόψεων θρησκευτικών, φιλοσοφικών και πολιτικών, λιγότερο ή περισσότερο καθιερωμένα που πηγάζουν από εξωτερικές μορφές εξουσίας).

Τρεις φάσεις ανάπτυξης του επιστημονικού ενδιαφέροντος σχετικά με τις στάσεις:

- **1920-1930:** πώς μετρώνται-κλίμακες μέτρησης και σχέση στάσεων-συμπεριφοράς
- **1950-1960:** Δυναμική της αλλαγής των στάσεων
- **1980-1990:** Δομή και λειτουργία των στάσεων, η σχέση της με τη συμπεριφορά (McGuire, 1986).

Σχέση στάσεων-συμπεριφοράς

- **1960-1970:** η έρευνα των στάσεων αντιμετώπισε σημαντική αμφισβήτηση, εξ αιτίας της περιορισμένης σχέσης μεταξύ των στάσεων και τη συμπεριφοράς.
- Αναζωπυρώθηκε το ενδιαφέρον για τις στάσεις μετά το 1980, με τη μελέτη της δομής τους, πώς το συναίσθημα επηρεάζει τη στάση και την αλλαγή της, πώς σχετίζεται τελικά με τη συμπεριφορά.

Δομή των στάσεων

Μονοδιάστατο μοντέλο (Thurstone, 1931): η στάση έχει μία διάσταση, τη συναισθηματική, δηλ. ταυτίζεται με το συναίσθημα (πόσο μου αρέσει-προτιμώ κάτι ή το αντίθετο, δεν μου αρέσει-απορρίπτω).

- Ουσιαστικά πρόκειται για μια **μονοδιάστατη «ολιστική προσέγγιση» της στάσης:** μια στάση έχει πολλά πιθανά στοιχεία ως περιεχόμενο, αλλά με κυρίαρχο το συναισθηματικό στοιχείο.

Δυσδιάστατο μοντέλο (Allport, 1935)

Η στάση είναι μια **διαρκής και γενική αξιολογική προδιάθεση** προς τον εαυτό μας και τους άλλους που έχει **γνωστικό περιεχόμενο**.

Πρόκειται για μια νοητική κατάσταση ετοιμότητας που αξιολογεί την πιθανή δράση-θετικά ή αρνητικά- και προδιαθέτει για δράση.

- Ουσιαστικά αφορά σε μια ιδιωτική υπόθεση, μη παρατηρήσιμη από τους άλλους (παρατηρήσιμη μόνο ενδοσκοπικά από το ίδιο το άτομο).

Τρισδιάστατο Μοντέλο
Rosenberg & Hovland, 1960
Himmelfarb & Eagly, 1974

Κάθε στάση αποτελείται από:

- γνωστικά στοιχεία (σκέψεις, αντιλήψεις)
- συναισθηματικά στοιχεία (θετικά και αρνητικά συναισθήματα ή μεικτά)
- προδιάθεση για δράση-συμπεριφορά

Τίθεται γρήγορα υπό αμφισβήτηση το ζήτημα της σχέσης μεταξύ στάσης & συμπεριφοράς (Zanna & Rempel, 1988).

Άλλα χαρακτηριστικά των στάσεων

- Οι στάσεις είναι μόνιμες και συνοδεύονται σταθερά από συναισθηματικά στοιχεία (*π.χ. ένα στιγμιαίο συναίσθημα δεν είναι στάση*).
- Αφορούν σημαντικά γεγονότα ή αντικείμενα με τα οποία σχετιζόμαστε. Δεν έχουμε στάση για ό,τι δεν μας αφορά, δεν εμπίπτει στις εμπειρίες μας, άμεσα ή έμμεσα.
- Ενέχουν ένα βαθμό αφαίρεσης.

(Breckler, 1984)

ΑΞΙΕΣ

Διαφέρουν από τις στάσεις.

Κατά τον ανθρωπολόγο Kluckhohn (1951) πρόκειται για σαφείς και υπονοούμενες συλλήψεις του επιθυμητού, ατόμων ή ομάδων που επηρεάζουν την επιλογή μέσων, προτύπων και δράσεων που χαρακτηρίζουν μία κοινωνία

Σχέση Αξιών και Στάσεων

ΟΜΟΙΟΤΗΤΕΣ

- Έχουν και οι δύο έννοιες τρισδιάστατη δομή (γνωστικό, συναισθηματικό στοιχείο και στοιχείο συμπεριφορικής προδιάθεσης) ή δυσδιάστατη (γνωστικά και συναισθηματικά στοιχεία).
- Επηρεάζουν την κοινωνική συμπεριφορά σε κάποιο βαθμό και οι δύο, ωστόσο οι αξίες επηρεάζουν τις ίδιες τις στάσεις γνωστικά και συναισθηματικά και πιο άμεσα επηρεάζουν τη συμπεριφορά.

ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΑΞΙΩΝ & ΣΤΑΣΕΩΝ (Katz & Stotland, 1960)

- -Οι αξίες αριθμητικά είναι λιγότερες από τις στάσεις
- -Παραβίαση των αξιών συνεπάγεται ενοχές προς το κοινωνικό αξιολογικό σύστημα. Παραβίαση στάσεων συνεπάγεται ασυνέπεια προς τον εαυτό κυρίως και τον κύκλο των δικών μας ανθρώπων
- -Οι αξίες είναι βαθειά ριζωμένες στο εγώ και αλλάζουν δυσκολότερα από τις στάσεις
- -Οι αξίες σχετίζονται με ισχυρότερα κίνητρα για δράση σε σύγκριση με τις στάσεις

Διαμόρφωση των Στάσεων

Φαινόμενο της Απλής Έκθεσης

**Εξαρτημένη Αντανακλαστική Μάθηση
Στάσεων**

Φαινόμενο απλής έκθεσης

- Η επαναλαμβανόμενη έκθεση και επαφή με ένα αντικείμενο συνεπάγεται ισχυρότερη έλξη προς αυτό (Zajonc, 1968).

- Η απλή έκθεση μας επηρεάζει περισσότερο –θετικά ή αρνητικά- όταν δεν έχουμε επαρκείς διαθέσιμες πληροφορίες

π.χ. Προεκλογικά, μας έλκουν περισσότερο οι βουλευτές της Βουλής, συγκριτικά με τους υπολοίπους υποψηφίους οι οποίοι βρίσκονται εκτός της Βουλής, όταν μάλιστα οι πληροφορίες μας είναι περιορισμένες γι' αυτούς.

Στο κλασικό πείραμα του Zajonc, οι ερευνητές έλεγαν η ιστορία στους συμμετέχοντες, δηλ. ότι η έρευνα στην οποία συμμετείχαν ήταν ένα πείραμα για το πώς οίο μαθαίνουν οι άνθρωποι μία ξένη γλώσσα.

Στην 1^η φάση, σε έναν υπολογιστή εμφανίζονταν διαδοχικά συνολικά 10 χαρακτήρες που έμοιαζαν με κινεζικά ιδεογράμματα, για 2" ο καθένας και διέφεραν ως προς το πόσες φορές παρουσιάζονταν (π.χ. μόνο 1 φορά, 10 φορές, 25 φορές κ.λπ.).

Στη 2η φάση, οι συμμετέχοντες πληροφορούνταν ότι οι χαρακτήρες εκφράζονταν με κάποια επίθετα και θα έπρεπε να μαντέψουν αν είχαν θετική ή αρνητική χροιά.

Στη συνέχεια, τα επίθετα αυτά παρουσιάζονταν μαζί με τα σύμβολα στους συμμετέχοντες και αξιολογούσαν αν πίστευαν ότι το σύμβολο αντιπροσώπευε ένα επίθετο με νόημα θετικό ή αρνητικό.

Ο Zajonc βρήκε μια θετική γραμμική συσχέτιση μεταξύ της συχνότητας έκθεσης και της προτίμησης: όσοι περισσότερες φορές το σύμβολο είχε παρουσιαστεί στους συμμετέχοντες στην 1η φάση, τόσο πιο θετικά αξιολογούσαν τα επίθετα στη συνέχεια.

- **Φάνηκε ότι η απλή έκθεση είχε σημαντική επιρροή στις θετικές στάσεις,** στο θετικό νόημα ενός επιθέτου και στα θετικά συναισθήματα του συμμετέχοντα, δηλ. όσο περισσότερο βλέπουμε κάτι, τόσο περισσότερο μας αρέσει και νιώθουμε θετικά.

Οι επιδράσεις αυτού του ευρήματος ήταν σημαντικές

- Απορρίφθηκε η παλαιότερη θέση ότι η εξοικείωση με κάτι μας κάνει να βαριόμαστε, ή τη θέση ότι «η απουσία κάνει την καρδιά να χτυπάει πιο δυνατά», δηλ. αυξάνει την επιθυμία και την έλξη.
- Οδήγησε σε πολλές εφαρμογές.

Σε πειραματική έρευνα των Mita, Dermer & Knight (1977)

Παρουσιάστηκαν στους συμμετέχοντες 2 φωτογραφίες τους (τραβηγμένες πριν από το πείραμα).

Η μία ήταν μια κανονική φωτογραφία, η άλλη όμως ήταν μια κατοπτρική εικόνα της αρχικής φωτογραφίας, δηλ. η 1η εικόνα αντιστοιχούσε στην οπτική γωνία που μας βλέπουν οι άλλοι σε μια φωτογραφία του εαυτού μας, ενώ η 2η αντιστοιχούσε στην οπτική γωνία που βλέπουμε εμείς τον εαυτό μας «στον καθρέφτη».

Οι φωτογραφίες είχαν εκτυπωθεί με τέτοιο τρόπο ώστε να μην μπορεί κάποιος (τουλάχιστον συνειδητά) να διακρίνει τη διαφορά τους.

Στη συνέχεια ζητήθηκε από τους συμμετέχοντες να αξιολογήσουν ποια από τις δύο φωτογραφίες τους άρεσε περισσότερο.

Οι συμμετέχοντες είχαν μια σημαντική τάση προτίμησης της φωτογραφίας που απεικόνιζε το κατοπτρικό είδωλό τους αντί της συνηθισμένης φωτογραφίας.

Όταν οι φίλοι των συμμετεχόντων αξιολόγησαν τις ίδιες φωτογραφικές εκτυπώσεις, προτίμησαν την 1η «πραγματική» φωτογραφική άποψη.

Τα ευρήματα μπορούν να ερμηνευτούν με το Φαινόμενο της Απλής Έκθεσης, δηλ. προτιμούμε την κατοπτρική φωτογραφική εκτύπωση, διότι αυτή είναι η «εικόνα» του εαυτού μας που βλέπουμε συχνότερα.

Και στις δύο περιπτώσεις, και των συμμετεχόντων και των φίλων τους, η προτίμηση ήταν μεγαλύτερη προς την οικεία οπτική γωνία του ατόμου, δηλαδή όταν βαθμολογούσε τη φωτογραφία επηρεαζόταν από αυτή που χρησιμοποιούσε συχνότερα.

Επομένως

- Η απλή έκθεση σε μια συγκεκριμένη οπτική γωνία, συγκριτικά με μια άλλη, φάνηκε ότι είχε σημαντικό αντίκτυπο στις αξιολογήσεις προτίμησης.
- Τα ευρήματα των Mita και συνεργατών μπορούν να μας βοηθήσουν να εξηγήσουμε γιατί δεν μας αρέσουν ποτέ οι φωτογραφίες του εαυτού μας.

Έχουν πραγματοποιηθεί περισσότερες από 200 έρευνες για το Φαινόμενο της Απλής Έκθεσης και οι ανασκοπήσεις της βιβλιογραφίας δείχνουν ότι πρόκειται για ένα εξαιρετικά ισχυρό φαινόμενο (Bornstein, 1989), με πολλές εφαρμογές.

Δεν περιορίζεται μόνο σε οπτικά ερεθίσματα (όπως στην έρευνα του Zajonc), αλλά και σε:

- ❑ ακουστικά ερεθίσματα (Heingartner & Hall, 1974)
- ❑ ερεθίσματα τροφής (Crandall, 1970),
- ❑ διαφήμιση (Sawyer, 1981),
- ❑ διατροφικές προτιμήσεις (Pilner, 1982),
- ❑ στην προτίμηση για τη μουσική rock-and-roll

ΕΠΟΜΕΝΩΣ, το Φαινόμενο της Απλής Έκθεσης φαίνεται να είναι μία σημαντική οδός μέσω της οποίας διαμορφώνονται οι στάσεις.



Έρευνα των Brickman, Redfield, Harrison και Crandall (1972)

Διερεύνησε κατά πόσο η επαναλαμβανόμενη έκθεση στη μουσική rock-and-roll θα οδηγούσε σε μια πιο θετική στάση για αυτό το είδος μουσικής.

- Προπτυχιακοί φοιτητές άκουσαν μέρος από 5 τραγούδια rock-and-roll, διάρκειας 90" που προέρχονταν από δημοφιλείς δίσκους της δεκαετίας του '60.
- Τα άκουσαν 0, 1, 2, 5 ή 10 φορές.
- Στη συνέχεια, άκουσαν ένα τμήμα 3"-5" δευτερολέπτων από το ρεφραίν κάθε τραγουδιού.
- Τέλος, τους ζητήθηκε να αξιολογήσουν πόσο τους άρεσε το τραγούδι.

Αυτό που περίμεναν ήταν το Φαινόμενο της Απλής Έκθεσης, δηλαδή την έκφραση μεγαλύτερης προτίμησης για τα τραγούδια που οι συμμετέχοντες είχαν ακούσει πιο συχνά. Πριν από τη μελέτη οι συμμετέχοντες είχαν δηλώσει πως τους άρεσε η rock-and-roll μουσική.

Στην πραγματικότητα ωστόσο, διαπίστωσαν μια *μείωση* της προτίμησης όταν η έκθεση αυξανόταν.

Το εύρημα αυτό προκάλεσε έκπληξη!!

Γιατί η αυξημένη έκθεση έκανε τις στάσεις λιγότερο θετικές;

Μετά το πείραμα, οι ερευνητές παρατήρησαν ότι πολλοί συμμετέχοντες είπαν ότι, αν και συνήθως τους άρεσε η rock-and-roll μουσική, δεν τους άρεσε το παλιομοδίτικο στιλ μουσικής του πειράματος.

Επομένως:

- ❑ Το Φαινόμενο της Απλής Έκθεσης προϋποθέτει ότι τα ερεθίσματα είναι πρωτότυπα και δεν συνοδεύονται ήδη από κάποια προηγούμενη αρνητική φόρτιση.
- ❑ Επειδή οι συμμετέχοντες ξεκινούσαν με μία αρχικά *αρνητική* στάση σχετικά με τη μουσική αυτή (παλιομοδίτικη), η επαναλαμβανόμενη έκθεση ενίσχυε αυτές τις αρνητικές συναισθηματικές αντιδράσεις.

Για να ελέγξουν αυτή την υπόθεση, ο Brickman και συνεργάτες πραγματοποίησαν μια ακόμη μελέτη.

• Οι συμμετέχοντες εκτέθηκαν σε αφηρημένους ζωγραφικούς πίνακες τους οποίους λίγο πριν είχαν αξιολογήσει:

- πολύ θετικά
- πολύ αρνητικά
- ουδέτερα.

Διαπίστωσαν

Αρχική θετική στάση → Υψηλότερη έκθεση → Αυξημένη προτίμηση

Αρχική ουδέτερη στάση → Υψηλότερη έκθεση → Αυξημένη προτίμηση

Αρχική αρνητική στάση → Υψηλότερη έκθεση → Μειωμένη προτίμηση

Συμπεράσματα

- Επιβεβαιώθηκε μια οριακή συνθήκη για την αποτελεσματικότητα της απλής έκθεσης στη βελτίωση των στάσεων: η αρχική στάση πρέπει να είναι ουδέτερη ή θετική για να προκαλέσει αυξημένη θετική προτίμηση.
- Αυτό συνάδει με τη διαπίστωση ότι η επίδραση του Φαινομένου της Απλής Έκθεσης ισχύει περισσότερο στις περιπτώσεις στις οποίες είναι γνωστά αρχικά πολύ λίγα πράγματα σχετικά με το αντικείμενο της στάσης, δηλ. δεν έχουμε πολλές πληροφορίες από πριν ώστε να επηρεάζουν το πώς τοποθετούμαστε σχετικά με το αντικείμενο της στάσης (ροκ μουσική).